

# Tandvård för papperslösa

Tandläkare: Sara Rangmar & Shiva Raoufi

# Regler för papperslösa inom folktandvården

- Fri och regelbunden tandvård för patienter under 18 års ålder på samma sätt som det gäller för bosatta.
- Patienter som fyllt 18 men inte 23 år har rätt till kostnadsfri omedelbar tandvård och tandvård som inte kan vänta.
- De som fyllt 23 år har rätt till omedelbar tandvård och tandvård som inte kan vänta – men ska betala 50 kronor i patientavgift per besök.
- 001 530 519 5683

# Generella aspekter angående tandvård

- Höga egenavgifter
- Är endast i liten utsträckning skattefinansierad
  - Detta innebär att när man skall betala 50kr, skall folktandvården få pengarna från en annan instans för att kunna gå runt.
  - Dessa är statliga pengar som kommer till Västra Götalands Regionen och tandvårdsenheten som står för utbetalningen till folktandvårdsklinikerna
- Uteblivanden drabbar klinikerna hårt då det medför intäktsförlust.
- Folktandvården har sk sistahands ansvar vilket innebär att pat får ej nekas som är i behov av akut tandvård oavsett betalningsförmåga.
- Tidigare var papperslösa patienter tvungna att betala 100% i förskott innan behandling utfördes.
  - 100% innebär att man betalar det som står i tandvårdstaxan utan att få ersättning från försäkringskassan.

# Omedelbar tandvård och tandvård som inte kan vänta

Här avses tillstånd som i normalfallet skulle tas om hand utan dröjsmål för att orsaka så lite lidande som möjligt för patienten. Som beslutstöd ges följande exempel:

- **Akuta, infektiösa tillstånd i tänderna och deras omgivning.** Exempelvis sanering av infektionsfoci, extraktion, akut rotbehandling och tandvård som påverkar patientens allmänhälsa. Även tandvård som är en följd av akutbehandling till exempel fortsatt **rotbehandling, temporära kronersättningar och långtidstemporära fyllningar avses.** För rotbehandling av tänder bakom 6:or krävs godkänd förhandsbedömning.
- **Svåra smärttillstånd och traumatiska tandskador** som kräver omedelbart omhändertagande. Vid traumafall bör en noggrann gränsdragning göras mellan vad som kräver omedelbar vård och vad som kan vänta.
- **Temporär protetisk ersättning vid förlust av en eller flera tänder i samband med trauma.** Exempelvis när akutbehandling eller trauma medfört tandlucka i framtandsområdet. Den definitiva protetiska behandlingen kan däremot vänta. Vid frakturerad tandkrona bör roten skyddas med temporär kronersättning. Reparativ åtgärd ersätts som sjukdomsbehandlande åtgärd 301-303 innefattande långtidstemporär fyllning.
- **Sekundära kariesangrepp i anslutning till kron- eller brokonstruktioner** bör behandlas om konstruktionen annars kan äventyras.
- **Fastsättning av lossnad krona, lagning av avtagbar protes samt ersättning av sådan protes som gått förlorad eller skadats så att den inte kan lagas,** bör även ingå i ersättningsberättigad vård under förutsättning att protesens kan anses absolut nödvändig från estetisk och funktionell synpunkt för den vård sökande. Vård som inte kan vänta innefattar även därmed sammanhängande följdinsatser som exempelvis fullföljande av behandling med temporär partialprotes eller helprotes om tandextraktioner utförts på ersättningsberättigad indikation.
- **Vid akuta fall med pulpaskada eller osteit bör lämpligheten av rotbehandling eller extraktion prövas varvid indikationerna för extraktion vidgas.** Därvid bör hänsyn tas till inte bara tandens värde från funktionell och estetisk synpunkt utan även till den vård sökandes bettstatus i övrigt.

# Efter att nya lagen trätt kraft

- Inga nya patienter har behandlats på "hemliga kliniken", dvs vår egen volontärklinik.
- Vi har hänvisat ca 50 patienter till folktandvården sedan 1/7.
- Patienterna har fått en "hänvisnings blankett" från oss när de uppsöker Ftv som underlätta identifieringen av de är "papperslösa". Men detta skall ej behövas, patienterna skall mottagas utan vidare problem.
- Många patienter vågar inte söka ftv pga rädsla att bli överlämnade till polisen eller inte få den hjälpen de behöver.
- Patienterna rek att uppsöka närmaste folktandvården så att inte alla hamnar på samma klinik. Därmed får fler kliniker kunskap om hur dessa patienter skall mottagas.
- Några patienter har kommit tillbaka till oss och uppgett att de ej har fått tandvård.
- Många i personalen tycker att det är "krångligt" hur dessa patienter skall registreras och journalföras.
- Behandlande personal har svårt tolka de angivna riktlinjerna och avgöra vilken vård får som får utföras, detta leder till obeslutsamhet och har därmed utebliven vård för dessa patienter.
- Det ligger en oro i att utföra vård som kliniken sedan inte får ersättning för från tandvårdsenheten.

# Förhoppningar för framtiden

- När folk börjar få rutin på detta, precis som att behandla asylsökande, kommer de flesta patienterna kunna gå till ftv
- Det kommer trots detta att finnas kvar de patienter som inte vågar söka ftv
- Det kommer även finnas patienter i behov av vård som inte omfattas av riktlinjerna; exv permanenta partial proteser eller permanenta lagningar osv.